

Sygn. akt II Ca 193/15

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Bazelan (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Anna Podolska- Kojtych

Sędzia Sądu Rejonowego Marta Postulska-Siwek (del.)

Protokolant Sekretarz sądowy Katarzyna Gustaw

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2015 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa C. W.

przeciwko (...) Bank Spółce Akcyjnej we W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim z dnia 17 grudnia 2014 roku, sygn. akt I C 670/14

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I., w ten sposób, że pozbawia wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) wystawiony w dniu 8 stycznia 2014 roku przez (...) Bank Spółkę Akcyjną we W., któremu nadano klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim z dnia 7 lutego 2014 roku w sprawie I Co 148/14 zmienionym postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 9 grudnia 2014 roku w sprawie II Cz 1080/14, w odniesieniu do kwoty 1047 zł 88 gr (tysiąc złotych czterdzieści siedem groszy) obejmującej należność główną, koszty monitów i upomnień i opłatę za pakiet usług bankowych;

b) w punkcie II. w ten sposób, że zasądza od pozwanego (...) Banku Spółki Akcyjnej we W. na rzecz powoda kwotę 41 zł 43 gr (czterdzieści jeden złotych czterdzieści trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu za pierwszą instancję ;

II. zasądza od pozwanego (...) Banku Spółki Akcyjnej we W. na rzecz powoda kwotę 42 zł (czterdzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

II Ca 193/15

## UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 lipca 2014 roku powód C. W. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim w sprawie I Co148/14 z dnia 7.02.104 r. w całości.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim oddalił powództwo.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia Sądu Rejonowego:

W dniu 1.09.2008r. powód C. W. zawarł umowę nr (...) o kredyt gotówkowy z bankiem (...) S.A. na mocy której bank udzielił powodowi kredytu w wysokości 6019,21zł obejmującego 5000 zł pozostających do dyspozycji powoda, prowizję w wysokości 300,36zł, opłatę z tytułu ubezpieczenia w kwocie 710,75 zł i opłatę za przekazanie środków w kwocie 8,1 zł. Strony ustaliły oprocentowanie kredytu na 18,29% w stosunku rocznym. Ustaliły, że oprocentowanie kredytu jest stałe i nie przekracza czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. W razie zmiany stopy kredytu lombardowego Bank zobowiązał się do korekty oprocentowania. W umowie wyliczono, że odsetki z tytułu kredytu wynoszą ogółem 1846,21 zł, a całkowity koszt kredytu wynosi 2922,12zł a rzeczywista stopa oprocentowania wyniosła 37,38%. Ustalono, że kredyt zostanie spłacony w 36 ratach po 220,29zł począwszy od października 2008r. z tym, że ostatnia rata miała mieć charakter korygujący i założono możliwość innej kwoty ostatniej raty. Umowa ustalała, że w razie niespłacenia w terminie należności staje się ona należnością przeterminowaną, od której pobierane są odsetki karne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP .

W umowie tej powód poddał się egzekucji do kwoty zadłużenia 12038,42zł z tytułu umowy o kredyt. Powód nie rozpoczął spłacania tego zobowiązania.

W dniu 25.09.2008r. powód C. W. zawarł kolejną umowę nr (...) o kredyt gotówkowy z bankiem (...) S.A. na mocy której bank udzielił powodowi kredytu w wysokości 8534,29 zł obejmującego 7092,6 zł pozostających do dyspozycji powoda, prowizję w wysokości 425,86 zł, opłatę z tytułu ubezpieczenia w kwocie 1007,73 zł i opłatę za przekazanie środków w kwocie 8,1 zł. Strony ustaliły oprocentowanie kredytu na 18,29% w stosunku rocznym. Ustaliły, że oprocentowanie kredytu jest stałe i nie przekracza czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. W razie zmiany stopy kredytu lombardowego Bank zobowiązał się do korekty oprocentowania. W umowie wyliczono, że odsetki z tytułu kredytu wynoszą ogółem 2617,69 zł, a całkowity koszt kredytu wynosi 4116,08zł a rzeczywista stopa oprocentowania wyniosła 37,37%. Ustalono, że kredyt zostanie spłacony w 36 ratach po 311,58 zł począwszy od października 2008r. z tym, że ostatnia rata miała mieć charakter korygujący i założono możliwość innej kwoty ostatniej raty. Umowa ustalała, że w razie niespłacenia w terminie należność staje się ona należnością przeterminowaną od której pobierane są odsetki karne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP.

W umowie tej powód poddał się egzekucji do kwoty zadłużenia 17068,58 zł z tytułu umowy o kredyt.

We wniosku o kredyt nr (...) wniósł o rozliczenie kredytu nr (...) i wypłacenie mu kwoty 1000zł .

Kredyt nr (...) wynosił łącznie 11216,78zł, tj. 7092,60 zł środków do dyspozycji kredytobiorcy w tym 6092,60zł na spłatę kredytu nr (...) i 1000zł do wypłaty dla powoda, prowizja banku 425,86 zł, opłata z tytułu ubezpieczenia 1007,73zł, odsetki należne 2617,69zł, opłata za przekazanie środków 8,10zł i opłata za pakiet usług bankowych 64,80zł.

Powód nie spłacał regularnie zobowiązania. Na dzień 08.01.2014r. wymagalne zadłużenie powoda wobec pozwanego wynosiło 2800,86zł w tym 828,68 zł należności głównej, 1752,98 zł odsetek umownych i odsetek karnych naliczonych za okres od 25.08.201r. do dnia 08.01.2014r. 185,00 zł kosztów monitów i 34,20 zł opłaty za pakiet usług bankowych.

Postanowieniem z dnia 07.02.2014r. Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim nadał klauzulę wykonalności tytułowi bankowemu nr (...) wystawionemu przez pozwanego przeciwko powodowi. Komornik na podstawie tytułu prowadzi postępowanie egzekucyjne KM 828/14.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty w aktach I Co 148/14 oraz Km 828/14.

Sąd Rejonowy jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał art. 840 §1 k.p.c., zgodnie z którym: dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu lub po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie.

Sąd Rejonowy zaznaczył, że powód powołuje się na zaistnienie zdarzenia polegającego na spełnieniu świadczenia, twierdząc iż według jego wyliczeń uregulował on zobowiązanie wobec pozwanego S. C. Bank. Zdaniem Sądu Rejonowego okoliczność ta nie została w sprawie udowodniona. Powód swoje twierdzenia o spełnieniu świadczenia nie poparł żadnym dowodem. Zgodnie zasadą wyrażoną w art. 6 kc to na powodzie ciąży obowiązek wykazania okoliczności z których wywodzi on skutki prawne. Gołosłowne twierdzenia o niewłaściwym wyliczeniu przez pozwanego składników zadłużenia powoda nie mogą być uwzględnione. Według Sądu wyliczone przez pozwanego koszty umów kredytowych, opłat, prowizji, ubezpieczeń i należnych odsetek są wynikiem realizacji umów kredytowych zawartych pomiędzy bankiem (...) S.A. (poprzednikiem pozwanego), co do których treści powód nie wnosił zastrzeżeń, o czym świadczy fakt zawarcia umów potwierdzony podpisami powoda. Niezasadne jest twierdzenie powoda, że pozwany nie zrealizował wniosku powoda o rozliczenie umowy kredytowej nr (...) kredytem z umowy nr (...). Treść umowy świadczy o zrealizowaniu wniosku wnioskodawcy-powoda o rozliczenie tego zobowiązania.

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut powoda nadużycia prawa przez pozwanego, gdyż niedopuszczalne jest oparcie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności wyłącznie na art. 5 k.c., który nadużycie prawa swoją dyspozycją obejmuje, bowiem przepis ten ustanawia zakaz korzystania w określonych granicach z praw podmiotowych, nie jest natomiast źródłem powstania takich praw. W konsekwencji nie może on stanowić samodzielnej podstawy powództwa, lecz przesłankę obrony dłużnika przed skierowanym do niego roszczeniem.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku wniósł powód C. W., który zarzucił niewyjaśnienie wszystkich okoliczności, mylną interpretację wydarzeń istotnych dla sprawy i domagał się pozbawienia wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim I Co 148/14 ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim. W piśmie z dnia 17 lutego 2014 roku i 22 kwietnia 2014 roku powód sprecyzował, że zaskarżenie obejmuje kwotę 1047 zł 82 gr z uwagi na oddalenie wniosku o nadanie klauzuli co do kwoty 1752 zł 98 gr.

W odpowiedzi na apelację pozwany (...) Bank Spółka Akcyjna we W. wniósł o oddalenie apelacji i nieobciążanie kosztami pozwanego.

### **Sąd Okręgowy zważył co następuje:**

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem badania i analizy Sądu w niniejszym postępowaniu jest obowiązek powoda C. W. objęty bankowym tytułem egzekucyjnym z dnia 8 stycznia 2014 roku wynikający z umowy kredytowej z dnia 25 września 2008 roku. Powód domagał się pozbawienia wykonalności tego tytułu kwestionując istnienie wskazanego w nim obowiązku zapłaty.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że powód opierał swoje żądanie nie tylko na stwierdzeniu, że spłacił zadłużenie, ale powoływał się on na nieprawidłowości w rozliczeniu pierwszej umowy skutkujące nieważnością drugiej umowy (art. 58 k.c.), co miałyby powodować, że dokonał spłaty kwot jakie byłyby prawidłowo wyliczone.

Stanowisko powoda jest uzasadnione.

Ustalenia Sądu Rejonowego co do treści zawieranych przez strony umów oraz wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego i nadania mu klauzuli wykonalności są prawidłowe, jednak wymagają uzupełnienia.

Mianowicie postanowieniem z dnia 9 grudnia 2014 roku wydanym w sprawie II Cz 1080/14 Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim z dnia 7 lutego 2014 roku o nadaniu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) wystawionemu przez (...) Bank Spółkę Akcyjną we W. oddalając wniosek o nadanie klauzuli wykonalności temu tytułowi w zakresie kwoty 1752 zł 98 gr z tytułu odsetek.

Ponadto należy podkreślić, że zawarcie drugiej umowy wynikało stąd, że powód chciał skorzystać z dodatkowo zaoferowanego kredytu w wysokości 1000 zł (k.5, 6). Podpisanie przez powoda sporządzonego przez pracownika Banku wniosku o udzielenie kredytu gotówkowego obejmującego m.in. stwierdzenie, że wnosi o całkowite rozliczenie umowy nr (...) (k.14) niewątpliwie nie miało na celu zaciąganie drugi raz w jednym miesiącu i przed rozpoczęciem spłaty, kredytu na kwotę już otrzymaną i ponoszenie drugi raz kosztów z tego tytułu, a jedynie otrzymanie dodatkowo kwoty 1000 zł, a jedynie możliwość spłaty całości w ramach jednej raty. Tym samym winien być sporządzony bądź aneks do pierwszej umowy, bądź w razie zawierania odrębnej umowy kredytu koszty winny być naliczone jedynie od kwoty rzeczywiście udzielanego kredytu - 1000 zł.

Natomiast czynności pracownika Banku i konstrukcja drugiej umowy obejmująca udzielenie kredytu nie tylko na kwotę 1000 zł ale także ponownie na całe zadłużenie z pierwszej umowy doprowadziły do sytuacji, że powód poniósł dwukrotnie te same koszty (od kwoty pierwszego kredytu), jak też dalsze koszty (prowizję, ubezpieczenie i odsetki od kwoty kosztów pierwszego kredytu), na czym bezpodstawnie zyskiwał Bank.

Łącznie we wrześniu 2008 roku C. W. otrzymał tytułem kredytu kwotę 6000 zł i, o ile przy zawarciu pierwszej umowy otrzymując kwotę 5000 zł zobligowany był do spłaty łącznie kwoty 7930, 22 zł (k.7), to przy zawarciu kolejnej umowy kredytu, w wyniku której otrzymywał dodatkowo tylko kwotę 1000 zł, już łączna kwota do zapłaty była o 3286, 56 zł większa i wynosiła 11216, 78 zł (k.10). Oznacza to, że za kredyt w faktycznej wysokości 1000 zł zmuszony był spłacić kwotę 3286, 56 zł (11216, 78 zł – 7930,22), podczas gdy przy właściwym postępowaniu Banku (np. zawarciu aneksu lub umowy tylko na kwotę 1000 zł) kwota ta wyniosłaby 1586,05 zł (7930,22:5), czyli byłaby o 1700 zł 50 gr mniejsza.

Dlatego też tego rodzaju działanie poprzednika pozwanego i skonstruowanie takiego kształtu drugiej umowy należy uznać za formę manipulacji sprzeczną z dobrymi obyczajami (zasadami współżycia społecznego), naruszającą interesy powoda, jak też co najmniej zmierzającą do obejścia prawa (art. 7a ustawy obowiązującej w dacie zawarcia umowy ustawy z 20 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001, Nr 100, poz. 1081 ze zm.) i w tym zakresie nieważną (art. 58 § 1-3 k.c.).

Należy wskazać, że umowy zawierane pomiędzy powodem a poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną we W. w dniu 1 i 25 września 2008 roku były to umowy o kredyt konsumencki (art. 2 ustawy z 20 lipca 2001 roku).

Natomiast zgodnie z art. 7a obowiązującej w dacie zawarcia umowy ustawy z 20 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim: łączna kwota wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, z wyłączeniem udokumentowanych lub wynikających z innych przepisów prawa kosztów, związanych z ustanowieniem, zmianą lub wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczeń (w tym kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4), nie może przekroczyć 5 % kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego.

Skoro powód przy zawieraniu drugiej umowy otrzymywał faktycznie kredyt jedynie 1000 zł, to prowizja winna wynosić najwyżej 50 zł (5%), a obciążono go prowizją 425, 86 zł, czyli kwotą o 375, 86 zł za dużą. Wskazuje to, że podjęta czynność miała na celu obejście powyższego ograniczenia ustawowego (art. 58 § 1 k.c.)

Podobnie na skutek wyżej wskazanego nielojalnego działania pracownika Banku doszło do zwiększenia obciążających powoda kosztów ubezpieczenia i odsetek (art. 58 § 2 k.c.). Mianowicie zawierając kolejną umowę powód winien ponieść koszt ubezpieczenia jedynie w kwocie 118, 08 zł (0, 328% x 1000 zł x 36 miesięcy), a obciążono go kwotą o 889 zł 67 gr większą (1007, 73 zł). Nawet biorąc pod uwagę, że powód otrzymał następnie zwrot części kwoty ubezpieczenia z powodu rezygnacji – 587 zł 84 gr, ale nie zmienia to faktu, że i tak naliczona kwota była za duża o 301, 83 zł (1007, 73 zł - 587 zł 84 gr – 118, 08 zł).

Te sama zasada dotyczy obciążenia powoda odsetkami, które w przypadku zaciągnięcia kredytu w kwocie 1000 zł wynosiłyby 369, 24 zł (odsetki przy kredycie 5000 zł wynosiły 1846, 21zł), a faktycznie w drugiej umowie wyliczono kwotę odsetek aż o 771 zł 48 gr większą niż w pierwszej (2617, 69 zł - 1846, 21 zł), czyli o 402, 24 zł zwiększoną.

Kwoty te (w zakresie których umowa z 25 września 2008 roku jest nieważna – art. 58 § 3 k.c.) już łącznie wynoszą 1079, 93 (375, 86 + 301,83 + 402, 24 zł) i przekraczają wynikającą z tytułu egzekucyjnego pozostałą do spłaty z umowy kredytu z dnia 25 września 2008 roku kwotę 828 zł 68 gr (co do której aktualnie przedmiotowy tytuł ma charakter tytułu wykonawczego).

Oznacza to, że obowiązek powoda uiszczenia tej kwoty nie istnieje, co uzasadniało zastosowanie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. i pozbawienie wykonalności bankowego tytułu wykonawczego nr (...) w tym zakresie.

Nieistnienie pozostałych obowiązków wskazanych w bankowym tytule wykonawczym co do kosztów monitów (185 zł) oraz opłaty za pakiet usług bankowych za każdy miesiąc trwania umowy (34, 20 zł) jest konsekwencją nieistnienia obowiązku zapłaty należności z umowy. Skoro kwota ta nie stanowiła faktycznie zadłużenia powoda, to zbędne były monity i upomnienia, jak też umowa już nie trwała, gdyż przysługujące zadłużenie zostało spłacone. Niezależnie od tego należy wskazać, że co do tych kwot i tak nie zostało wykazane przez Bank, że były należne - nie wskazano za jaki okres miałyby przysługiwać, ani, że w takiej wysokości, ani, że ewentualne monity były dokonywane i z jaką częstotliwością.

Dlatego też na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i pozbawił przedmiotowy tytuł wykonawczy wykonalności.

Z uwagi na uwzględnienie powództwa i apelacji powoda na mocy art. 98 § 1 k.p.c. (w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.) zasądzono od pozwanego jako strony przegrywającej na rzecz powoda poniesione przez niego kwoty kosztów procesu: 41, 43 zł opłatę od pozwu i 42 zł opłatę od apelacji.